

Co łączy osoby wymienione w każdym wierszu?

Bartosz Kurek	Jakub Kochanowski	Karol Kłos	
Zbigniew Wodecki	Krzysztof Krawczyk	Irena Santor	
Isaak Newton	Albert Einstein	Niels Bohr	
Platon	Arystoteles	Tales z Miletu	
Jan Matejko	Leonardo da Vinci	Michał Anioł	
Jan XXIII	Jan Paweł II	Benedykt XVI	
Ks. Jerzy Popiełuszko	Karolina Kózkówna	Józef Sanchez del Rio	
Matka Teresa z Kalkuty	Faustyna Kowalska	Urszula Ledóchowska	

Grupa 1. Franciszkanie

Zakon franciszkański został założony w 1209 r. przez św. Franciszka z Asyżu. Franciszek często nazywany jest „Biedaczyną” z Asyżu. Jego właściwe imię i nazwisko to Jan Bernardone. Przyszedł na świat w 1182 r. w bogatej rodzinie kupieckiej. Początkowo wiódł rozrzutne życie. Organizował wystawne uczyty dla swoich rówieśników. Ubierał się strojnie i ekstrawagancko. Został nawet okrzyknięty „królem młodzieży asyjskiej”. Brał udział w wojnie pomiędzy Perugią a Asyżem, w wyniku której trafił do niewoli w 1202 r. Po roku odzyskał wolność i wrócił do rodzinnego Asyżu. W 1205 r. został pasowany na rycerza. Udał się na wojnę pomiędzy Fryderykiem II a papieżem. Wtedy rozpoczął się proces jego nawrócenia. We śnie usłyszał wezwanie Boga. Zrezygnował z poszukiwania rycerskiej sławy, a rozpoczął drogę duchową. Wrócił do Asyżu, zamienił swoje ubranie z żebrakiem i sam prosił o jałmużnę. Oddał się pokucie i modlitwie. W kościele św. Damiana usłyszał głos Boga: „Franciszku, napraw mój Kościół”. Zrozumiał go dosłownie i rozpoczął odbudowę świątyni. W celu zgromadzenia funduszy wyniósł z domu sukno, co stało się powodem wydziedziczenia go przez ojca. Odbyło się to publicznie w obecności biskupa. Franciszek pragnął żyć według Ewangelii, głosić Chrystusa. Zajął się również odbudową kościołów. Od 1208 r. głosił słowo Boże, nawołując mieszkańców Asyżu do nawrócenia. Swoim przykładem pociągnął rówieśników i towarzyszy zabaw. Pierwszych 12 braci nazwał Franciszek „pokutnikami z Asyżu”.

Franciszek spisał propozycję ubożego życia według rad ewangelicznych. Papież Innocenty III zatwierdził tę regułę. Jej pierwsze zdanie brzmi: „życie braci mniejszych polega na zachowaniu świętej Ewangelii Pana naszego Jezusa Chrystusa przez życie w posłuszeństwie, bez własności i w czystości” (<https://www.ofmcap.org/pl/regola-disan-francesco>). Franciszek wędrował od miasta do miasta, wzywając do pokuty. Wywarł duży wpływ na życie artystyczne epoki średniowiecza. Od niego pochodzi pomysł bożonarodzeniowej szopki. Surowa pokuta, trudy apostołstwa, choroba oczu osłabiły jego siły. Franciszek zmarł 3 października 1226 r.

Po śmierci Franciszka nastąpił podział zakonników na dwie grupy. Pierwszą stanowili starsi wiekiem, którzy chcieli zachować pierwotny radykalizm życia. Drugą, o wiele bardziej liczną, stanowili zakonnicy otwarci na dostosowanie działalności na nowe wyzwania Kościoła. Do nurtu sięgającego początków zakonu założonego przez Franciszka należy Zakon Braci Mniejszych Konwentualnych OFM Conv (łac. Ordo Fratrum Minorum Conventualium). Najbardziej znanym polskim świętym tego zakonu jest św. Maksymilian Maria Kolbe.

Św. Franciszek chciał, aby jego towarzysze zakonni nazywali się Braćmi Mniejszymi, „aby jego uczniowie z samej nazwy uczyli się, że przyszli do szkoły pokornego Chrystusa po naukę pokory” (<http://frater.lt/index.php/sample-page/>). Duchowość franciszkańska opiera się na naśladowaniu Chrystusa. Szczególne miejsce zajmuje w niej kształtowanie takich cnót jak: roztropność, prostota, pokora, posłuszeństwo, łagodność, skromność,

ubóstwo, miłość do wszystkich. Franciszek ukochał Kościół, pokornie i szczerze poddawał się jego decyzjom. (<https://ofm-przemysl.pl/duchowosc-franciszkańska/>)

Zakon prowadzi typowo franciszkańskie stowarzyszenia i duszpasterstwa: Rycerstwo Niepokalanej, Franciszkański Zakon Świeckich, Młodzież Franciszkańska, animacja powołaniowa, Ruch Ekologiczny św. Franciszka z Asyżu (REFA). Franciszkanie prowadzą działalność w środkach społecznego przekazu: Radio Niepokalanów, serwis informacyjny franciszkanie.pl. Mają dwa wydawnictwa (Niepokalanów i Bratni Zew w Krakowie). Wydają kilka czasopism i periodyków, w tym: „Rycerz Niepokalanej”, „Rycerz Niepokalanej dla Polonii”, „Posłaniec św. Antoniego”, „W nurcie franciszkańskim”. Zakonnicy organizują spotkania ekumeniczne, festiwale muzyczne i spotkania młodych, sympozja naukowe i koncerty. Prowadzą 42 parafie, opiekują się 14 sanktuariami (najbardziej znane to Kalwaria Pałacowska i Niepokalanów). Mają klasztory w wielu krajach Europy i w Ameryce Północnej, największy z nich znajduje się w Niepokalanowie. Prowadzą misje w Azji, Ameryce Południowej i w Afryce. (<https://www.franciszkanie.pl/artykuly/historia-zakonu>)

Franciszkanie szczególną czcią otaczają Maryję. Franciszkanin jest autorem sekwencji Stała Matka boleściwa (łac. Stabat Mater dolorosa). Z tej pieśni pochodzi modlitwa za zmarłych: Dobry Jezu, a nasz Panie. W wielu krajach od XIV w. franciszkanie budują tzw. „kalwarie” – zespoły sakralne (kaplice, kościoły) poświęcone kultowi Męki Pańskiej. (<https://www.franciszkanie.pl/artykuly/historia-zakonu>)

Kody QR – herb, modlitwa franciszkańska, strój zakonny, zawołanie, TAU

Grupa 2. Dominikanie

„Głosimy Ewangelię. Szukamy Prawdy. Jesteśmy dominikanami” Założycielem zakonu jest św. Dominik Guzman. Urodził się ok. 1170 r. w Caleruega (Hiszpania). Jego mama, będąc w ciąży, miała sen. Przyśnił jej się pies „z pochodnią w pysku, który obiegał kulę ziemską rozpalając na niej ogień. Sen ów miał oznaczać, że narodzone z niej dziecko będzie człowiekiem, poprzez którego na ziemi zapłonie ogień Bożej miłości. Ogień ten symbolizować miał także światło prawdy rzucane na cały świat przez głosicieli Ewangelii, w duchu nauczania św. Grzegorza Wielkiego, który wprowadził do chrześcijaństwa figurę psa jako symbolu kaznodziei”. (<https://zakon.dominikanie.pl/>)

Dominik był kanonikiem kapituły katedralnej w Osmie (Hiszpania). Odbывał często wyprawy związane ze swoją posługą. Podczas jednej z nich spotkał grupę heretyków. Długo dyskutował z właścicielem gospody, w której się zatrzymał, próbując przekonać go, że wybrał błędną drogę. Gospodarz wyrzekł się błędnej nauki, a w sercu Dominika zrodziło się pragnienie wędrowania i nauczania. „W ten sposób dwa elementy miały w przyszłości znaleźć się u podstaw nowego zakonu. Po pierwsze, miało to być apostołowanie w ubóstwie, postach i wyrzeczeniu. Po drugie – głoszenie w drodze, od wsi do wsi, od miasta do miasta, aby nie czekać na ludzi szukających Boga, ale samemu ich odnaleźć”. (<https://zakon.dominikanie.pl/>)

Dominikowi udało się nawrócić kilka kobiet i dla nich założył klasztor w Prouille. Zakon męski został utworzony w 1216 r. za zgodą papieża Honoriusza III. Pomimo że początkowo było niewielu braci, Dominik posłał ich w różne części Europy, m.in. Francji, Włoch czy Hiszpanii. W zakonie nie narzucał jednego ścisłego schematu osobowości dominikańskiej. Zgromadzenie na pewno wyróżnia szczególna wspólnota. Bracia gromadzą się na wspólnej modlitwie, posiłkach i rekreacji, w czasie której dzielą się przemyśleniami, refleksjami i wspomnieniami. Dominikanów cechuje poszukiwanie prawdy poprzez kontemplację i studiowanie dzieł filozoficznych i teologicznych.

Zakon dominikański ma liczne zasługi w organizacji szkolnictwa, szczególnie na Litwie. Bracia dbali też o wyposażenie bibliotek. W czasie zaborów i okupacji przyczyniali się do jednoczenia Polaków. W czasach komunizmu klasztory dominikańskie były miejscami kształtowania inteligencji, poszukiwania prawdy. W nich organizowano wykłady, wystawy, spotkania. Była w nich przestrzeń upragnionej wolności. Obecnie w Polsce dominikanie w wielu miastach prowadzą duszpasterstwo akademickie, które jest miejscem spotkania i pogłębionej formacji młodych ludzi. Zakon dominikanów cechuje również piękna liturgia, pielęgnująca tradycję gregoriańskich śpiewów po łacinie. Liturgia dominikańska jest swoistą katechezą.

Dominikanie głoszą Ewangelię również poprzez działalność wydawniczą, np. są wydawcami czasopisma „W drodze”. Przy niektórych dominikańskich klasztorach działają specjalne ośrodki informacji o sektach i nowych ruchach religijnych, które służą też pomocą psychologiczną i prawną. Dominikanie prowadzą również domy rekolekcyjne,

np. w Jamnej. Są znani z organizacji Ogólnopolskich Spotkań Młodych na Polach Lednickich, zainicjowanych przez o. Jana Górę.

Wielu dominikanów prężnie działa w mediach społecznościowych, prowadząc własny kanał na YouTube, nagrywając vlogi. Przykładem jest o. Adam Szustak czy o. Tomasz Nowak.

Dominikanie szczególną czcią otaczają Maryję. Modlitwę różańcową uważają za formę medytacji nad życiem Chrystusa. Szczególną patronką zakonu jest Maria Magdalenka, bo to ona pierwsza ogłosiła zmartwychwstanie Chrystusa. Dominikanki są znane ze skutecznej modlitwy szczególnie w intencji małżeństw starających się o potomstwo. W niektórych miastach zakonnicy prowadzą wykłady dla świeckich w ramach Dominikańskiej Szkoły Wiary. Są to otwarte spotkania, na których poruszane są tematy związane z religią, kulturą, społeczeństwem, problemami współczesnego świata wyjaśnianymi w świetle wiary.

Kody QR – dewiza św. Dominika, założenie, wezwanie, herb, habit

Grupa 3. Jezuici. Towarzystwo Jezusowe

Zakon został założony przez Baska, św. Ignacego Loyolę, za zgodą papieża Pawła III, w 1540 r. Ignacy Loyola urodził się w 1491 r. Rodzice przeznaczili go do życia duchownego, chociaż początkowo bardziej pociągało go świeckie życie. Zdarzały się przypadki, że wchodził w konflikt z prawem, lubił pojedynki, hazard, był typem awanturnika. Nie unikał towarzystwa pięknych kobiet. Był zaufanym człowiekiem wicekróla Nawarry. Walczył w obronie Pampeluny, gdzie został ciężko ranny. Powrót do zdrowia był długi. Ignacy Loyola miał czas na lekturę powieści rycerskich i książek religijnych, pod których wpływem rozpoczęła się droga przemiany jego życia. W ramach pokuty za swoje życie wybrał się na pielgrzymkę do Ziemi Świętej. W czasie drogi, odwiedzając sanktuaria, odkrył, że Boga należy szukać i znajdować we wszystkim. Przyjął święcenia kapłańskie, a myśl o założeniu nowego zakonu zrodziła się po mistycznej wizji, w której ujrzał Chrystusa stojącego obok Boga Ojca. Jezus powiedział do niego: „Chcę, abyś nam służył”. I tak zrodził się pomysł powołania Towarzystwa Jezusowego (<https://stacja7.pl/swieci/swiety-ignacy-loyola-rozrobiaka-ktory-jezusowi-sluzyl/>?).

Jezuici dużą wagę przywiązywali do pracy z młodzieżą. Zakładali szkoły, które odznaczały się wysokim poziomem. Prowadzili działalność misyjną. Przykładem jest św. Franciszek Ksawery, który stał się apostołem Indii. Jezuici dotarli także do Chin. Aby pozyskać miejscową ludność, przekazywali wiedzę matematyczno-astronomiczną, która była tam szczególnie ceniona. Jezuici pracowali również w Ameryce Łacińskiej wśród niewolników. Wnieśli wyjątkowy wkład w rozwój językoznawstwa przez opracowanie dla misjonarzy gramatyki języka japońskiego, chińskiego, sanskrytu. Do Polski jezuici zostali sprowadzeni przez Stanisława Hozjusza w 1564 r. Otworzyli pierwsze w kraju seminarium duchowne, zakładali i prowadzili szkoły. Kolegia jezuickie stanowiły większość szkolnictwa średniego i wyższego w Polsce w XVII i XVIII w. Ubogacili literaturę religijną. Na uwagę zasługują kazania sejmowe ks. Piotra Skargi. Przyczynili się do rozkwitu kultury polskiej w oświeceniu. Jezuici prowadzili misje ludowe. Poprzez nauki trwające kilka tygodni podnosili morale i kulturę religijną społeczeństwa. Uczyli katechizmu, pieśni religijnych.

Św. Ignacy określił sposób życia w dewizie: „Na wyższą chwałę Boga”. Jezuitów charakteryzuje duchowość ignacjańska. Uczy ona aktywnej uważności na Boga. Jest trzyczęściową wizją życia, pracy i miłości.

„Pierwsza zasada św. Ignacego podkreśla, że całe stworzenie jest darem pochodzącym od Boga i do Niego prowadzącym. (...) Wybory, których dokonujemy każdego dnia, albo nas do Boga przybliżają, albo od Niego oddalają”. (<https://jezuici.pl/duchowosc/>)

„Drugą cechą jest wezwanie do pracy z Chrystusem, naszym Królem. Chrystus nie jest oddalonym od nas władcą, wydającym rozkazy swoim oddziałom za pośrednictwem hierarchii, książąt, hrabiów, lordów i rycerzy. (...) Król chce, aby każdy mógł do Niego dołączyć i każdy otrzymuje osobiste zaproszenie. Inicjatywa należy bowiem do Chrystusa. To On zaprasza do podjęcia współpracy z Nim”. (<https://jezuici.pl/duchowosc/>)

„Przez zaproszenie nas do udziału w Jego dziele, Bóg okazuje nam miłość. Z kolei my, odpowiadając przez naszą pracę z Bogiem, okazujemy naszą miłość. Ignacy zadaje pytania: Co dla nas znaczy miłość? Jak wyrażamy naszą miłość? Jak okazujemy miłość Bogu, samym sobie, innym i światu? Zaprasza nas, abyśmy odpowiedzieli na te pytania, przypatrując się, jak Bóg kocha. Jest On bowiem Bogiem, który nie stawia żadnych granic swojej miłości do nas”. (<https://jezuici.pl/duchowosc/>)

Duchowość jezuitów koncentruje się na świadomej pracy nad sobą, wytyczaniu celów i dążeniu do nich. Jezuici prowadzą znane rekolekcje ignacjańskie. Ich cechą charakterystyczną jest milczenie, ćwiczenia duchowe i duchowe towarzyszenie. Celem ćwiczeń duchowych jest nauka nazywania uczuć, dostrzegania co manipuluje człowiekiem, rozumienia uczuć, wpływania na nie. Prowadzą one do czynnej współpracy z Bogiem w procesie uzdrowienia i uwolnienia. (<https://jezuici.pl/duchowosc/>)

Kody QR – herb, habit, dewiza, znani jezuici

Grupa 4. Uczennice Boskiego Mistrza

Założycielem zgromadzenia jest bł. Jakub Alberione. Urodził się on w 1884 r. Pochodził z północy Włoch. Wychowywał się w bardzo religijnej rodzinie. Mając 16 lat, wstąpił do seminarium w Albie. W noc sylwestrową kończącą wiek XIX jako kleryk uczestniczył w adoracji Najświętszego Sakramentu. To spotkanie z Jezusem Eucharystycznym sprawiło, że bł. Jakub Alberione doświadczył szczególnej łaski. Od tej chwili poczuł się zobowiązany do służby Kościołowi i śpieszenia z pomocom ludziom nowego wieku. Zrozumiał, że w wypełnieniu tej misji potrzebne siły i pomoc należy czerpać z Tabernakulum. Po otrzymaniu święceń kapłańskich w 1907 r. „odkrył, że to, co ma zrobić dla Kościoła i ludzi nowego wieku, jest związane z głoszeniem Ewangelii poprzez środki społecznego przekazu. Zbierała się wokół niego coraz większa grupa młodych chłopców, którzy zapaleni jego entuzjazmem utworzyli wkrótce „Szkolę małego robotnika”, a w niej uczyli się i pracowali dla apostołstwa dobrego druku. Stało się to 20 sierpnia 1914 i tę datę przyjmujemy za początek istnienia Rodziny Świętego Pawła. (...) Po kilku latach istnienia założonego przez siebie dzieła dobrego druku, w którym uczestniczyli zarówno zakonnicy i zakonnice, jak i stowarzyszenie świeckich, Jakub Alberione odczuł, że nadszedł czas, aby powstała następna rodzina zakonna, która będzie się modlić za to rozpoczęte dzieło. 21 listopada 1923 r. wezwał do siebie dwie spośród sióstr: Urszulę Rivata oraz Matyldę Gerlotto, dając im do zrozumienia, że oddziela je od grupy, pragnąc wkrótce powierzyć im nowe zadanie”. W ten sposób powstały Uczennice Boskiego Mistrza. (<https://www.pddm.pl/historia/>)

Bł. Jakub Alberione wysłał list do wszystkich proboszczów we Włoszech. Opisał w nim regułę tworzącej się wspólnoty. Ponadto poprosił, aby kapłani przysłali ze swojej parafii „świecę, która będzie płonąć i spalać się przed Dobrym Pasterzem za czcigodnego księdza i za księdza parafię” (<https://www.pddm.pl/historia/>).

Z tych słów wylania się cel powołania do życia nowego zgromadzenia. Jest nim nieustanne trwanie na adoracji w intencji wszystkich kapłanów, których posługą jest głoszenie słowa Bożego, jak i ich parafian. (<https://www.pddm.pl/historia/>)

Duchowość Uczennic Boskiego Mistrza koncentruje się na Jezusie, Mistrzu, który jest Drogą. Charakterystycznym wymiarem tej duchowości jest codzienna adoracja Najświętszego Sakramentu. Wzorami osobowymi są Maryja i św. Paweł, który głosił Chrystusa, pisał listy do wspólnot, był ściśle zjednoczony z Chrystusem. Siostry modlą się w intencji Rodziny Świętego Pawła, kapłanów, a także w intencji środków społecznego przekazu. Troszczą się o piękno liturgii. Dbają o wystrój kościołów, wykonują rzeczy niezbędne do sprawowania liturgii, szyją szaty liturgiczne, sutanny. Ponadto prowadzą Centra Liturgiczne, kursy muzyki liturgicznej.

Kody QR – modlitwa za kapłanów, słowa bł. Jakuba Alberione, misja

Grupa 5. Siostry Albertynki Posługujące Ubogim

Założycielem zgromadzenia jest św. Brat Albert (Adam Chmielowski). Urodził się w 1845 r. koło Krakowa. Jako młody chłopak walczył w powstaniu styczniowym, w którym stracił nogę. Studiował malarstwo początkowo w Paryżu, a później w Warszawie. Namalował słynny obraz *Ecce Homo*, przedstawiający Jezusa po ubiczowaniu, w koronie cierniowej, purpurowym płaszczu, z berłem w ręku. Adam Chmielowski wstąpił do jezuitów, ale nie znalazł tam swojej drogi. W 1884 r. przyjechał do Krakowa, porzucił malarstwo i oddał się służbie bezdomnym i opuszczonym. Zamieszkał z nimi w ogrzewalniach miejskich, które zamieniał w przytuliska. W 1887 r. założył habit, przyjął śluby zakonne i utworzył Zgromadzenie Braci Albertynów. Żeński zakon powstał w 1891 r. Pierwsze albertynki opiekowały się kobietami z ogrzewalni w Krakowie. Wśród nich było wiele zawodowych żebraczek, złodziejek, nałogowych alkoholiczek. Z czasem działalność sióstr objęła także osoby nieuleczalnie chore. Wiązało się to z budową baraków i zapewnieniem całodobowej opieki. W czasie I wojny światowej siostry posługiwały także w wojskowym szpitalu, służąc zakaźnie chorym żołnierzom. Brat Albert zakładał także domy pustelnicze, gdzie siostry mogły nabrać sił fizycznych i duchowych, potrzebnych do ciężkiej pracy w przytuliskach. „W przytuliskach każdy głodny otrzymywał chleb, bezdomny miejsce, nagi odzież, bezrobotny pracę. Na pomocną dłoń mogli liczyć wszyscy, bez względu na wyznanie czy narodowość”. (<https://www.albertynki.pl/historia/>)

Początkowo fundusze na działalność były pozyskiwane przez kwestowanie. Z czasem w przytuliskach powstawały warsztaty pracy, dzięki czemu zaspokajano podstawowe potrzeby, a także zapewniano zarobek podopiecznym. Współzałożycielką Sióstr Albertynek jest s. Bernardyna Maria Jabłońska. Ona została pierwszą oficjalną przełożoną zgromadzenia i napisała jego konstytucję. Po II wojnie światowej sytuacja sióstr się zmieniła. Nie mogły prowadzić otwartych przytulisk, mogły tylko pracować w zakładach opieki zamkniętej, będących pod kontrolą władzy świeckiej. Siostry posługiwały przy parafiach, zajmowały się tam działalnością charytatywną, katechizowały, były zakrystiankami czy organistkami. Obecnie siostry posługują w domach opieki dla samotnych i starszych, otwartych przytuliskach dla bezdomnych, kuchniach dla ubogich, domach pomocy społecznej zarówno dla dorosłych, jak i dla dzieci, domach samotnej matki, hospicjach, domach księży emerytów, świetlicach i ochronkach dla dzieci.

Św. Brat Albert w ludziach najuboższych, opuszczonych rozpoznawał „najmniejszych” braci Chrystusa. Cechą charakterystyczną Zgromadzenia Sióstr Albertynek jest łączenie modlitwy ze służbą innym. Potrzebne siły siostry czerpią z głębokiej więzi z Bogiem. W zgromadzeniu szczególnie żywy jest kult Chrystusa Cierpiącego, którego obraz *Ecce Homo* namalował Brat Albert. Oblicze cierpiącego Zbawiciela dostrzegają w każdym cierpiącym człowieku.

„W każdym człowieku, a szczególnie potrzebującym, siostry starają się dostrzegać obecnego Chrystusa, w myśl słów: «Wszystko, co uczyniliście jednemu z tych braci moich najmniejszych, Mnieście uczynili». Ze swej miłości nie wykluczają żadnego człowieka, środowiska, ani narodu. Za przykładem Chrystusa obejmują miłością zarówno ubogich i bogatych, dobrych i złych, chrześcijan i niechrześcijan. Zgodnie jednak z celem wyznaczonym zgromadzeniu przez założyciela, siostry wychodzą z czynną miłością naprzeciw najbardziej potrzebującym i opuszczonym, ponieważ «im bardziej kto opuszczony, z tym większą miłością służyć mu trzeba, bo samego Pana Jezusa zbolełego w osobie tego ubogiego ratujemy»”. (Konstytucje zgromadzenia, <https://www.albertynki.pl/dzialalnosc/>)

Kody QR – habit, godło, słowa św. Brata Alberta

